

خب اسلام بر پایه‌ی عقل و ایمان است. کل برنامه‌های اسلامی را با عقل و ایمان باید سنجید و فهمید و عمل کرد. اینها نه عقل داشتند، نه ایمان. پیغمبر وارد این جامعه شد؛ یعنی این بیانات الهی را، وحی الهی را، کلام خدا را برای یک چنین مردمی تلاوت کرد و توانست در طول مدت سیزده سال — که سیزده سال زمانی طولانی نیست — از بین همین مردم، عمار درست کند، ابوذر درست کند، مقداد درست کند؛ از بین همین مردم!

۱۴۰۴/۱۰/۲۷

▼ حریف روز

جنگ اقتصادی ترامپ علیه آمریکا!

رئیس‌جمهور آمریکا در چند روز گذشته از آغاز "خردکننده‌ترین عملیات اقتصادی" در تاریخ علیه ایران سخن گفته و به همراه وزیر خزانه‌داری این کشور، با تأکید فراوان اعلام کرده است که اقتصاد ایران عملاً به پایان راه رسیده است. در این خصوص چند نکته حائز اهمیت است:

نخست آنکه کارزار جنگ اقتصادی علیه ملت ایران، از همان روزهای نخست انقلاب اسلامی مردم ایران در سال ۵۷ آغاز شده و هر روز سخت‌تر از پیش دنبال شده است. با این حال، اقتصاد ایران نه تنها از حیث زیرساخت‌ها همواره رو به توسعه بوده و شاخص‌های اقتصادی تا دهه ۹۰ روند صعودی داشته، بلکه در سال‌های اخیر نیز با وجود سنگین‌ترین فشارها، توانسته تالاب‌آوری چشمگیری از خود نشان دهد. در طول دو دوره دفاع مقدس اخیر، با وجود شرایط جنگی، فعالیت کشور متوقف نشده و کمبودی در بازار احساس نمی‌شود. این در حالی است که بسیاری از دولت‌های اروپایی در برابر اقدامات محدودتر، مثل وضع تعرفه از سوی ترامپ، نتوانستند مقاومت کنند و در نهایت در کاخ سفید زانو زدند. این مقایسه به‌خوبی گویای ظرفیت بالای اقتصاد ایران و توان آن در مواجهه با شوک‌های بیرونی است.

دوم، ادعای جدید آمریکا در واقع تشدید تحریم‌های ثانویه علیه طرف‌های تجاری ایران است. هدف اصلی، فشار بر کشورهای است که با تهران مراوده اقتصادی دارند و این اقدام نوعی اعلام جنگ اقتصادی به هر کشوری محسوب می‌شود که با ایران معامله کند - به‌ویژه همسایگان. در این راستا، امارات متحده عربی اعلام کرده که روابط اقتصادی خود با ایران را قطع کرده است. اما جالب آنکه روابط ایران و امارات از ابتدای جنگ اقتصادی دچار چالش‌های جدی بوده و عملاً در پایین‌ترین سطح ممکن دنبال می‌شود. به‌گونه‌ای که این اعلامیه را می‌توان مصداق ضرب‌المثل "روغن ریخته را نظر المازده کردن" دانست. اما در واقع در عمل، تغییری در معاملات، معادلات و مذاکرات دو کشور نسبت به هفته‌های گذشته رخ نداده است.

سوم، برنامه جدید آمریکا را می‌توان تکمیل حلقه محاصره دریایی و گسترش آن به محاصره خشکی و هوایی از طریق فشار بر عراق، ترکیه و پاکستان، و تحریم خدمات فرودگاهی به ایران دانست. اما ماهیت مراودات اقتصادی و نیاز متقابل ایران و همسایگان، عملاً امکان تحقق این هدف را از بین خواهد برد. چهارم، از منظر انتظارات تورمی که کانون اصلی ورود شوک‌های سیاسی به بازارهای مالی است، مشاهده می‌شود که تهاجم اقتصادی جدید آمریکا تأثیر محسوسی بر بازارهایی چون دلار نداشت.

پنجم، دولت ترامپ با وجود شعار تشدید جنگ اقتصادی، در پشت صحنه به‌شدت نگران رکود داخلی ناشی از تبعات جنگ و قیمت نفت است. ساعتی پس از سخنرانی او، خزانه‌داری آمریکا برای پیشگیری از رکود احتمالی و بحران لورق قرضه، نرخ بلزخرد لورق بلندمدت را دو برابر کرد تا با تزریق نقدینگی و کاهش مصنوعی نرخ بهره اقتصاد را نجات دهد. اما بازارها این اقدام را نشانه‌ای از شکنندگی اقتصادی آمریکا تعبیر کرده و پیام ترس به بازار نفت مخابره شد که خطر درگیری جدی‌تر از قبل وجود دارد. در نتیجه، قیمت نفت تحت تأثیر بحران فیزیکی تنگه هرمز و این اقدام آمریکا، به صعود ادامه داد. این یعنی جنگ اقتصادی آمریکا پیش از آنکه به مرزهای ایران برسد، دامن خود این کشور را گرفته است.

[علی محمدی]

▼ گزارش روز

از رقابت منطقه‌ای تا دشمنی مستقیم!

سه‌شنبه هفته گذشته، رژیم صهیونی پایگاه هوایی «بوالظهور» در استان ادلب در شمال‌غرب سوریه را هدف حملات هوایی خود قرار داد. این پایگاه که تنها حدود ۷۰ کیلومتر با مرز ترکیه فاصله دارد، از زمان سقوط دولت بشار اسد، به‌عنوان مرکز آموزش «ارتش جدید سوریه» مورد استفاده قرار گرفته است. طبق گزارش‌ها، این حملات پس از سفر یک هیئت نظامی ترکیه به این فرودگاه انجام شد و کافی بود تا تنش میان رژیم صهیونی و ترکیه، به عنوان بزرگ‌ترین حامی منطقه‌ای حکومت احمد الشرع در سوریه، تشدید شود.

از زمان سرنگونی دولت اسد، رژیم صهیونی صدها حمله به سوریه انجام داده و زیرساخت‌های نظامی این کشور را تقریباً نابود کرده است. اسرائیل مدعی است که در تلاش است از ظهور تهدیدهای امنیتی جدید در مرزهای خود جلوگیری کند و هدف از حمله به ادلب، جلوگیری از استقرار نظامی ترکیه در این پایگاه بوده است. ترکیه نیز استدلال رژیم صهیونی را «غیرقابل قبول» خوانده و این رژیم را متهم کرده که برای حمله خود بهانه‌تراشی کرده است.

اصلی آیدین تالشباش، کارشناس مؤسسه بروکینگز، درباره این حمله گفت: «این واقعه ائتلافی قابل توجه و خطرناک بود. این نخستین بار است که جنگنده‌های اسرائیلی تا این اندازه به مرز ترکیه نزدیک شدند. این اتفاق سطح جدیدی از رقابت میان ترکیه و اسرائیل را نشان می‌دهد؛ رقابتی که ممکن است از یک رقابت منطقه‌ای به دشمنی مستقیم تبدیل شود.» او همچنین افزود: «طنز ماجرا این است که آن‌ها از نزدیک‌ترین متحدان آمریکا محسوب می‌شوند. ترکیه عضو ناتو است و اسرائیل نیز متحد بسیار نزدیک آمریکاست.»

در همین حال، اسرائیل کاتس، وزیر جنگ رژیم صهیونی، در پیامی به رجب طیب اردوغان هشدار داد که ترکیه را وارد «ماجرای هوایی خطرناک در سوریه» نکند. ترکیه عضو ناتو است و ماده ۵ پیمان آتلانتیک شمالی، حمله مسلحانه به یکی از اعضا را به‌منزله حمله به همه آن‌ها محسوب می‌کند. با این حال، برنامه‌ریزان راهبردی رژیم صهیونی بر این باور هستند که حمله به نیروهای نظامی ترکیه مستقر خارج از مرزهای این کشور، الزاماً مشمول ماده ۵ ناتو نخواهد شد. در صورت تشدید تنش‌ها و هدف قرار گرفتن نیروهای ترکیه در سوریه، این آزمونی بزرگ برای اعضای ناتو خواهد بود.

با توجه به روابط نزدیک تل‌آویو و آنکارا و واشنگتن، به نظر نمی‌رسد تنش‌ها به سطح کنترل‌نشده برسد، اما احتمالاً تنش‌ها در سوریه میان دو طرف ادامه داشته باشد. تام باراک، فرستاده ویژه آمریکا، حملات رژیم صهیونی را «تشدید تنش غیرضروری» خوانده و واشنگتن در حال تلاش برای ایجاد سازوکاری برای جلوگیری از درگیری میان رژیم صهیونی، ترکیه و سوریه است.

[بهرام بختیاری]

▼ خبر ویژه

خیز اوکراین برای تقویت استارت‌آپ‌های جنگی

رویترز به نقل از یک منبع آگاه نزدیک به وزیر دفاع برکنار شده اوکراین گزارش داد که میخائیلو فدوروف، وزیر دفاع سابق اوکراین، پس از برکناری در ماه ژوئیه که به هفته‌ها اعتراضات خیابانی در کی‌یف منجر شد، قصد دارد برای جذب سرمایه‌گذار جهت انجام پروژه‌های جدید فناوری‌های دفاعی به ایالات متحده سفر کند. با این حال، بیانیه اخیر فدوروف برای برگزاری انتخابات و پیشتازی او در نظرسنجی‌ها نسبت به ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، این گمانه را تقویت کرده است که هدف اصلی او از این سفر، جلب حمایت سیاستمداران واشنگتن برای جانشینی به جای رئیس‌جمهور فعلی است؛ ادعایی که نزدیکان فدوروف آن را رد می‌کنند. به گفته این منبع، فدوروف برنامه‌ای برای دیدار با سیاستمداران یا مقامات دولتی آمریکا ندارد و در نظر دارد مجموعه پروژه‌هایی مرتبط با جنگ و استارت‌آپ‌های اوکراینی راه‌اندازی کند که یکی از آنها شامل تأسیس یک صندوق سرمایه‌گذاری خواهد بود. فدوروف که از زمان تهاجم روسیه در سال ۲۰۲۲ از حامیان اصلی به‌کارگیری فناوری‌های جدید نظامی و جنگ پهپادی بوده است، روابط نزدیکی با شرکت‌های فناوری بزرگ آمریکایی از جمله اسپیس‌ایکس و پالانتیر دارد. درخواست مستقیم و شخصی او از ایلان ماسک در ابتدای جنگ منجر به فعال‌سازی خدمات اینترنت ماهواره‌ای استارلینک در اوکراین شد و ده هزار دستگاه از ترمینال‌های اینترنت ماهواره‌ای این شرکت اکنون به شریان اصلی ارتباطات میدان نبرد و هدایت پهپادها برای نیروهای اوکراینی تبدیل شده است.

ایرانی‌ها به خوبی با تحریم‌ها آشنا هستند

خبرگزاری آسوشیتدپرس در مطلبی تحلیلی با اشاره به تهدید جدید دونالد ترامپ مبنی بر اعمال جنگ اقتصادی علیه ایران، نوشت که سیاست تحریمی جدید او در بسیاری از جهات ادامه همان سیاست فشار حداکثری دور نخست ریاست‌جمهوری‌اش است. به گفته کارشناسان بین‌المللی تحریم‌ها، بازگشت ترامپ به تحریم‌های اقتصادی علیه ایران نشانه دیگری از شکست او در محقق کردن اهداف نظامی‌اش در جنگ با ایران است. آسوشیتدپرس با اشاره به اینکه «ایران به خوبی با مقوله تحریم‌ها آشنا است»، تأکید کرده که ترامپ و متحدان آمریکا در دور اول ریاست‌جمهوری دریافتند که اعمال تحریم‌های ثانویه بدون ضربه زدن به منافع ایالات متحده ممکن نیست و به همین دلیل دولت اول ترامپ مجبور به صدور معافیت‌های تحریمی برای چندین کشور شد. این گزارش می‌افزاید که جمهوری اسلامی ایران طی چهار دهه گذشته با انواع تحریم‌ها مواجه بوده و با اتکا به توان داخلی و تاب‌آوری اقتصادی، توانسته است از این فشارها عبور کند. با توجه به تجربه طولانی ایران در مقابله با تحریم‌ها و ناکارآمدی سیاست فشار حداکثری در دوره قبل، تکرار این رویکرد نه تنها به اهداف آمریکا کمک نخواهد کرد، بلکه ممکن است هزینه‌های بیشتری را بر اقتصاد جهانی و متحدان واشنگتن تحمیل کند. ایران با توسعه روابط تجاری با کشورهای همسایه و شرکای راهبردی مانند چین و روسیه و همچنین تقویت مکانیسم‌های مالی جایگزین، توانسته است وابستگی خود به نظام مالی غرب را کاهش دهد و مسیرهای جدیدی برای ادامه تجارت خارجی خود تعریف کند. واشنگتن با وجود صرف هزینه‌های سنگین در جنگ نظامی و اقتصادی، همچنان نتوانسته است به اهداف خود در قبال ایران دست یابد و اکنون نیز با چالش‌های جدی در اجرای سیاست‌های تحریمی جدید مواجه است.

موساد متحمل شکستی سنگین در قبال ایران شد

وبسایت خبری اینترسپت در گزارشی با اشاره به برکناری‌های خبرساز در سازمان جاسوسی رژیم صهیونی (موساد)، نوشت که این اقدامات نشان می‌دهد «هیچ‌یک از وعده‌های موساد درباره جنگ با ایران محقق نشده است». به گزارش اینترسپت، رومان گوفمن، رئیس جدید موساد، روسای اداره اطلاعات و بخش ایران این سازمان را که به ترتیب با نام‌های مختصر «K» و «Y» شناخته می‌شوند، برکنار کرده است. اینترسپت با اشاره به اینکه چنین برکناری‌های علنی در موساد «تقریباً بی‌سابقه» است، نوشت که آخرین مورد شناخته‌شده برکناری به دلیل بی‌کفایتی به سال ۱۹۹۷ بازمی‌گردد؛ زمانی که تلاش نافرجام برای ترور خالد مشعل، رئیس وقت دفتر سیاسی حماس، به بازداشت چند مأمور موساد در اردن منجر شد. این وبسایت خبری تأکید کرد که رژیم صهیونی اکنون با «پیامدهای بزرگ‌ترین اشتباه تاریخ خود» مواجه است؛ جنگی که به آمریکا به عنوان «جنگی آسان» فروخته شد که قرار بود خیلی سریع ایران و برنامه هسته‌ای آن را سرنگون کند، اما «هیچ‌یک از اهداف آن محقق نشد». به نوشته اینترسپت، جاه‌طلبی‌های موساد در تضعیف ساختار امنیتی جمهوری اسلامی ایران و تغییر نظام، شکست خورد و تلاش این سازمان برای تغییر وجهه خود و نشان دادن چهره‌ای حامی مردم ایران نیز نتیجه‌ای نداشت. این گزارش همچنین به طرح مسلح کردن گروه‌های کرد با همکاری سیا اشاره کرده که از هم پاشید و «طرح ب» موساد برای کارزار حملات هوایی علیه پاسگاه‌های پلیس و ایست‌های بازرسی نیز به نتیجه نرسید.

ناتایاهو خطر انتفاضه را برای بقای خود می‌پذیرد

مجله اکونومیست در گزارشی با اشاره به تشدید خشونت شهرکنشینان صهیونیست در کرانه باختری و همسویی کابینه کنونی رژیم صهیونی با آنها، نوشت که «اسرائیل در کرانه باختری اشغالی به‌طور کامل شکست خورده و قادر به مهار شهرکنشینان وحشی نیست». به گفته این مجله، آنچه تغییر کرده، رفتار بسیاری از شهرکنشینان «قانون‌شکن» است که هرگز مانند امروز با چنین خشونت‌های رفتار نکرده بودند و پیش‌تر از مصونیتی که کابینه کنونی برایشان فراهم می‌کند، برخوردار نبودند. اکونومیست با اشاره به اینکه علیه شهرکنشینان مداخله می‌کند و در مواردی که نیروهای نظامی مستقر شده‌اند، «هیچ بازداشتی انجام نشده است». این مجله همچنین با اشاره به اینکه کابینه کنونی رژیم صهیونی در کمتر از چهار سال با ایجاد حدود ۲۰۰ کلون شهرک‌سازی موافقت کرده است، نوشت که این اقدام «اشتهای شهرکنشینان برای تصرف زمین‌های بیشتر فلسطینی‌ها را افزایش داده است». اکونومیست در پایان با اشاره به اینکه این باور در میان فلسطینیان افزایش یافته که با تخلیه اجباری و قطعی روبه‌رو هستند، هشدار داد که این امر خطر وقوع جنگ در کرانه باختری یا حتی شکل‌گیری انتفاضه‌ای دیگر را افزایش می‌دهد.

◀ سردار طلایی‌نیک، سخنگوی وزارت دفاع، با تأکید بر ضرورت تقویت توان دفاعی گفت: «راه مقابله با قدرت‌های بیگانه‌ای که می‌خواهند استقلال کشور را مورد تهاجم قرار دهند، فقط قدرتمند شدن است.» وی با اشاره به ویژگی‌های صنعت دفاعی افزود: «سرعت و قابلیت تولید محصولات دفاعی از ویژگی‌های برجسته ماست. در یک سال گذشته تولید تسلیحات دو برابر شده و در جنگ چهل‌روزه برخی اقلام راهبردی بیش از سه برابر افزایش تولید داشته است.» سردار طلایی‌نیک تأکید کرد: «امروز بیش از هزار نوع سامانه پیشرفته در کشور تولید می‌شود و هزینه تولید برخی تجهیزات تا ۲۰ برابر کمتر از نمونه خارجی است.» او پایداری تسلیحاتی ایران را عامل کلیدی برتری میدانی دانست.

◀ وال‌استریت‌ژورنال در گزارشی نوشت دن دریسکول، معاون وزیر جنگ آمریکا، قرار است تا پایان سال جاری و شاید زودتر استعفا کند. به گفته منابع مطلع، این تصمیم پس از ماه‌ها تنش میان او و پیت هگرتز، وزیر جنگ آمریکا، گرفته شده است. کناره‌گیری دریسکول باعث می‌شود ارتش آمریکا بدون یک مقام ارشد دارای تأیید سنا باقی بماند. هگرتز در آوریل رندی جورج را از ریاست ستاد ارتش برکنار کرد و ترامپ هنوز جانشینی معرفی نکرده است. دریسکول از دوستان قدیمی جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهور، است و از روزهای نخست با واکنش منفی هگرتز مواجه شده بود.

◀ رژیم صهیونی با نقض آتش‌بس، شهرک «المنصوری» در جنوب لبنان را گلوله‌باران کرد و در اطراف «زوطر الشریقه» انفجار ایجاد کرد. جنگنده‌های این رژیم همچنین حملات هوایی جدیدی به مناطق «علی الطاهر» و «الدبشه» انجام دادند. این حملات در حالی صورت می‌گیرد که دولت لبنان تحت نظارت آمریکا درگیر مذاکرات مستقیم با رژیم اشغالگر است. حزب‌الله و نیروهای سیاسی لبنان با این روند مخالفت کرده و خواستار تجدیدنظر دولت شده‌اند.

◀ بلومبرگ گزارش داد عربستان سعودی برای دور زدن باب‌المندب از بیم حملات یمنی‌ها، نفت خام خود را با نفتکش‌هایی تحت مدیریت شرکت‌های کره‌جنوبی، یونان و نروژ از بندر ینبع به بندر دریای مدیترانه منتقل می‌کند. این اقدام تلاشی برای دور ماندن از خطر حملات نیروهای مسلح یمن است. همزمان، سازمان عملیات تجارت دریایی انگلیس از دریافت گزارشی درباره وقوع حادثه دریایی در ۱۳۶ مایلی شرق شهر المکلا در یمن خبر داد و اعلام کرد یک نفتکش پس از نزدیک شدن یک کشتی دیگر در خلیج عدن، پیام اضطراری کمک ارسال کرده است.

◀ الکسوس گرینکوچ، سخنگوی ناتو، تأکید کرد: «هرگونه راه‌حل درباره بازگشایی تنگه هرمز به توافق با ایران نیاز دارد.» وی درباره مشارکت احتمالی در تنگه هرمز گفت: «این مسئله مأموریت ناتو نیست و این ائتلاف فقط نقش تسهیل‌کننده دارد.» این مقام ارشد ناتو بر ضرورت توافق با تهران برای حل‌وفصل موضوع تنگه هرمز تأکید کرد.